

Limen

Slovo latinského původu označující práh — hranici mezi dvěma stavy, dvěma světy, dvěma podobami bytí. Není to místo, kam lze dojít, ani prostor. Je to okamžik proměny, v němž čas ztrácí svůj lidský rozměr. Může být kratší než vteřina — a přesto obsáhnout celou věčnost. Tichý bod, v němž se rozhoduje, zda se vrátíš... nebo půjdeš dál.

Ráno s sebou termosku, batoh, seznam „nezapomeň“ a teta Helena ve dveřích. Přes šaty měla uvázanou starou květovanou zástěru a v ruce utěrku, jako bych nejela na slavnost k trojmezí, ale jen na odpoledne k sousedům.

„Kdyby ti tam někdo něco nalíval, tak si dej radši dobré jídlo. A nechod sama.“

„Teto, jdu na slavnost. Ne do Mordoru,“ zasmála jsem se.

„Jen se směj,“ odsekla, ale bez zlosti. „Na slavnosti se nejlíp ztrácí lidi, co si myslí, že se neztratí.“

„Díky za povzbuzení.“

„Já tě nepovzbuzuju. Já tě upozorňuju.“ Sáhla na věšák vedle dveří, sundala z něj malý látkový sáček a podala mi ho. „Tohle si vezmi.“

Vzala jsem si ho a překvapeně potěžkala v dlani. „Co v tom je?“

„Otevřeš to až u trojmezí.“

„To zní záhadně.“

„A nic neslibuj.“

Protože jsem měla dojem, že se to ode mě čeká, přikývla jsem. „Dobře. Nebudu.“

Helena mě chytla za zápěstí tak rychle, až mě to zarazilo. „Eli. Vážně. Žádné sliby.“

Tentokrát jsem se nezasmála.

Cesta k trojmezí byla směšně jednoduchá. Přesně proto se tam dneska hrnulo tolik lidí. Parkoviště na kraji obce se tísnilo auty, stánky a hlasy. Z amplionu se ozývala hudba, která se tvářila lidově, ale měla v sobě i něco moderního a roztomile nepatřičného. Nad hlavami se houpaly vlaječky tří barev, jako by někdo chtěl světu připomenout, že hranice mohou být i slavnost. Protlačila jsem se kolem medoviny a suvenýrů. Na stole ležely magnetky s nápisem TROJMEZÍ a dřevěná srdíčka „CZ–SK–PL“.

„Eli!“ ozvalo se zleva.

Janek mi mával od stánku s kávou, foťák už zavěšený na krku jako talisman. Měl na sobě bundu „pro jistotu“ a na tváři úsměv „aby to nevypadalo, že je nervózní“.

„Já ti to říkám,“ spustil, sotva jsem k němu došla.

„Kdyby tohle bylo ve filmu, už teď zazní ta hudba, co říká, že se něco pokazí.“

Vzala jsem si kelímek. „Tohle je kafe, nebo předtucha?“

„Dvojitý espresso a čistá panika,“ přiznal. „A ty? Co tady vlastně děláš?“

„Snažím se vypadat jako člověk, co sem patří,“ řekla jsem. „A zároveň jako člověk, co sem jenom náhodou zabloudil.“

„To ti jde,“ usmál se Janek a naklonil se blíž. „Hele, viděl jsem Patrika. Má kameru a ten výraz... jako když jde lovit duchy.“

„Patrik má výraz lovce duchů i když si jde koupit rohlík,“ odsekla jsem.

Jako na zavolanou se před námi objevil Patrik. Kamera u boku, poznámkový blok v ruce. Vypadal klidně, ale oči mu běžaly po lidech, jako by každý pohyb byla stopa.

„Ahoj,“ pozdravil. „Můžu vám položit jednu otázku? A vy mi můžete říct ne.“

„Nezklamals,“ zamumlal Janek.

„Ptej se,“ kývla jsem.

Patrik se podíval směrem k cestě do lesa. „Slyšeli jste někdy pověst o tom, že na trojmezí se nesmí vyslovit slib nahlas?“

Látkový sáček v mé kapse mě najednou tížil víc.

„Slyšela,“ odpověděla jsem opatrně.

Patrik se na mě podíval „A víš proč?“

„Protože lidi jsou pověřčiví,“ řekla jsem a přinutila se k úsměvu.

„Nebo protože pověry jsou jenom staré bezpečnostní instrukce,“ odpověděl.

Než jsem stihla něco říct, přes dav se ozvalo hlasité

„Agnieszka!“ a z polské strany někdo zavolal něco, co znělo jako nadávka i pozvánka k tanci zároveň.

Zahlédla jsem Agnieszku — výraznou, živou, se smíchem, který se nedal ignorovat.

Agnieszka na mě mávla. „Eli! Chodź! Będzie muzyka!“

Zvedla jsem kelímeček v přípitku. „Ještě chvíli. Musím...“

Zakoktala jsem se a rychle si vymyslela důvod.

„Musím najít ten kámen.“

Janek na mě ukázal prstem. „Kámen. Jasně. Ty jsi ten typ, co jde na festival hledat geologii.“

„Já jsem ten typ, co jde na festival a omylem se stane součástí problému,“ odsekla jsem.

Patrik se pousmál. „To už se možná stalo.“

V lese se všechno ztišilo. Stánky zůstaly za námi jako šum, který mizí, když člověk vstoupí do zeleného chladu. Stromy se zvedaly vysoko, smrk za smrskem, a ve vzduchu bylo něco čistého a chladného.

Šla jsem vedle Janka, Patrik kousek před námi. Lidé nás míjeli, fotili se u směrovek, co ukazovaly tři směry. Někdo vtipkoval: „Když tady uděláš krok špatně, skončíš v jiným státě i s daněma!“

Zasmála jsem se s nimi, ale v tom smíchu jsem zaslechla něco, co tam nemělo být. Krátké, ostré ticho, jako když praskne nit.

„Slyšelas to?“ zeptal se Patrik, aniž by se otočil.

„Co?“ Janek se rozhlédl. „Že někdo řekl daně? To slyším pořád.“

„Ne,“ řekl Patrik tiše. „Ten moment... kdy vše ztichlo.“ Polkla jsem. „Jo.“

Janek zpomalil. „Vy mě děsíte.“

„To je dobrý,“ chtěla jsem říct automaticky — a v poslední vteřině jsem se zarazila. Nic neslibuj. „Teda... bude to... asi v pohodě.“

Patrik se na mě krátce podíval. „Říkáš ‘asi’. To je chytré.“

„Děkuju“ zavrčela jsem.

Když jsme došli na místo, kde se stezky sbíhaly, vypadalo to obyčejně a zároveň ne. Dřevěný přístřešek, lavičky, informační tabule. A kousek dál mezi stromy prostor, kde se tři hranice potkaly jako tři prsty.

Trojmezí.

Bylo tu víc lidí, než bych čekala, ale přesto jsem měla pocit, že to místo má kolem sebe neviditelný kruh. Že sem sice může přijít každý, ale ne každý sem opravdu vstoupí.

Sáhla jsem do kapsy pro sáček od Heleny. Prsty se mi třásly jen trochu. Rozvázala jsem šňůrku a otevřela sáček.

Uvnitř nebyly kamínky ani bylinky. Byla tam krajka. Malý starý útržek — bílý, jemný a zvláště zachovalý. Vzor byl drobný a složitý. Hned mi došlo, že to není jen hezká věc.

Opakoval se s nepatrným posunem, jako kdyby někdo do nití napsal větu a přerušil ji uprostřed.

Nedokončeno.

„To je...“ vydechl Janek.

„Nefoť,“ vyhrkla jsem dřív, než jsem si stihla rozmyslet proč.

Janek okamžitě sklopil foťák. Patrik se naklonil blíž, ale nedotkl se.

„Tohle je nějaká blbost,“ řekl prostě.

„Ne,“ zašeptala jsem. „Tohle je klíč.“

Krajka mi v prstech najednou ztěžkla. Vzor mě tlačil do bříšek prstů jemně, ale zřetelně. Nebolelo to. Cítla jsem to pod kůží.

Smích lidí kolem se vzdálil, šum stromů přiblížil. A mezi nimi, v prostoru, kde se měly potkat tři státy, se rozlilo ticho tak absolutní, až mi přeběhl mráz po zádech.

„Eli?“ zašeptal Janek.

Chtěla jsem říct: V klidu. Vyplivnout to, jako to dělám vždycky.

Ale v poslední chvíli jsem se zastavila.

Místo toho jsem jen přikývla.

A tehdy někdo v davu — někdo, kdo se chtěl jen pobavit — zvedl hlas a zavolal: „Slibuju, že už nikdy nepřijdu pozdě!“

Lidé se zasmáli.

Já ne.

A mlha, která předtím visela někde daleko mezi stromy, se začala plazit k nám.

Ne jako počasí.

Jako něco, co má úmysl.

„To není dobrý,“ vydechl Janek.

Patrik zvedl kameru, pak ji zase sklopil, jako by pochopil, že některé věci se nahrát nedají. „To je přesně ono.“

Lidé si toho zatím nevšíмали. Fotili se u vlajek, skákali z jedné strany na druhou a smáli se, protože „jsem v Polsku!“ a „teď jsem na Slovensku!“ jako by se tím něco vyřešilo.

A pak první žena ztichla uprostřed věty.

Zamrkala, rozhlédla se a řekla: „Promiňte... já... já jsem sem šla... proč jsem sem šla?“

Nervózní smích. Někdo utrousil: „To máš z té medoviny.“

Mně se stáhl žaludek. „Mlha bere vzpomínky,“ vydechla jsem, a sama jsem nevěděla, odkud to vím.

Krajka mě pálila víc.

A všimla jsem si muže, který se objevil mezi stromy.

Měl tmavou bundu, pevné boty a ruce, které vypadaly, že umí tahat lana i lidi.

A přesto... jakmile vstoupil do prostoru kolem trojmezí, měla jsem pocit jako by les řekl: Ty jo. Ty jsi tady.

Jeho oči přešly přes dav a zastavily se na mně.

Ne zkoumavě. Ne zvědavě.

Přesně.

Šel rovnou ke mně.

„Pomaly,“ řekl. Hlas měl klidný. „Dýchaj.“

Polkla jsem. „Kdo jste?“

„Ten, kto tu bude riešiť váš problém,“ odpoveděl suše.

Janek si odkašlal. „Já jenom říkám, že kdyby tohle bylo ve filmu—“

„Ticho,“ řekl muž, aniž zvedl hlas.

Janek zmlkl tak rychle, že to bylo skoro komické.

Patrik si ho přeměřil. „Vy víte, proč nás sem vzala a o co jde?“

Muž se na něj podíval jen krátce a pak zase na mě.

„Máš to v ruce.“

Podívala jsem se na útržek krajky v dlani. „Já...“

„To je teraz jedno.“ Na vteřinu si promnul kořen nosu, jako by ho už teď bolela hlava. „Schovej to a zatiaľ neotváraj.“

„To je jen kus krajky,“ odsekla jsem a hned jsem věděla, že to říkám jen proto, abych se nebála.

Koutek mu nepatrně cukl. „A ty si presne ten typ, čo sa bude hádať aj s presným návodom.“

„Jen když je blbě napsaný,“ vyletělo ze mě.

Tentokrát se mu v očích mihl záblesk pobavení. Jen na vteřinu. Pak se podíval kolem sebe.

Mlha se připlazila blíž a dotkla se muže u tabule. Ten se zarazil, rozhlédl se a řekl: „Kde je moje...“

Slovo mu zmizelo z úst.

Muž vedle mě se napřímil.

„Počuj,“ řekl tiše, tentokrát jen pro mě. „Když ti povím pravdu, nebude sa ti páciť.“

Krajka mi v prstech pulsovala. „Tak to zkuste.“

Podíval se na mou ruku a pak mi jemně, ale rozhodně přikryl dlaň vlastní.

Krajka zmizela mezi námi.

Vyrazilo mi to dech. Nejen tím dotekem. Něco kolem nás se změnilo. Vzduch ztěžkl a les na chvíli ztmavl.

Viděla jsem, že si toho všiml taky. Oči se mu zúžily.

„No výborne,“ vydechl. Až pak, o zlomek později, dodal tišeji: „To nám ešte chýbalo.“

„Co?“ snažila jsem se udržet hlas pevný.

Díval se na mě zblízka. Viděla jsem drobné vrásky u očí, tvář člověka, který toho moc nenamluví a hodně unese.

„Ty si ju prebudila,“ řekl.

„Koho?“

Krátce polkl. A právě v tom drobném zaváhání bylo poprvé něco jiného než klid.

„Hranicu,“ řekl. „A teraz si ťa všimla.“

Za námi se někdo zasmál, protože mlha vypadala na fotce krásně.

A pak někdo vykřikl, protože mu zmizelo dítě z dohledu na dva metry.

Všechno se najednou rozjelo.

Muž pustil mou ruku jen natolik, aby mě mohl chytit za zápěstí. Jemně, ale pevně.

„Ideme.“

„Kam?“

„Preč od lidí.“

Janek ze sebe vyrazil: „Tohle... tohle není normální, že jo?“

Muž se na něj krátce podíval. „Nie.“

Patrik už byl u nás, kamera v ruce, oči upřené na mě.

„Eliško,“ řekl tichým hlasem, „tohle je přesně ten typ příběhu, který—“

„—který mě zabije, když ho budu dál poznávat?“

doplnila jsem.

Patrik se slabě usmál. „Spíš ten typ, který tě změní.“

Nechala jsem se táhnout mezi stromy, dál od vlajek a směrovek, dál od smíchu, který začal znít cize.

A v hlavě mi zněla Helenina slova: Nic neslibuj.

Teď už to nebyla rada.

Bylo to pravidlo.

Kráčeli jsme po vyšlapané cestičce hlouběji do lesa. Jehličí pod nohama tlumilo kroky, a přesto jsem měla pocit, že nás někdo slyší. Nebo spíš sleduje, kolik jich uděláme.

Už jsem ani nevěděla, jestli jsme v Polsku, na Slovensku nebo u nás. Hranice, kterou jsem celý život brala jako čáru na mapě, se tady rozpadla. Nebylo poznat, kdy člověk přešel z jedné země do druhé. A možná ani do čeho vlastně vstoupil. Zdálo se mi, že kráčíme v kruhu. Stejný smrk jsem mījela potřetí. Stejná rozpraskaná větev u kořene, stejný kámen připomínající zub. Jen pokaždé stály trochu jinde.

„Tohle není normální,“ vydechla jsem.

Mirek se ani neohlédl. „Nie.“

To jediné slovo mě uklidnilo a zároveň vyděsilo. Znělo, jako by už to někdy zažil.

Janek funěl za námi. „Jen pro pořádek... jestli mi někdo chcete tvrdit, že je to běžný turistický jev, tak upozorňuju, že já věřím na duchy a jiné nesmysly.“

Patrik šel kousek před ním a nezvedal kameru. To samo o sobě bylo špatné znamení. Patrik zvedal kameru i u rohlíků, když měl pocit, že rohlík patří do příběhu.

„Nejsme v kruhu,“ řekl tiše. „Něco nás táhne.“

„Kam?“ zeptala jsem se.

Mirek zpomalil. „K prahu.“

„Práh čeho?“

Chvilí mlčel. „Uvidíš.“

Pak se les náhle rozestoupil.